

Avui dia ningú no té dret a ignorar la ciència

Canvi de segle,
canvi de mil·leni

“Avui dia ningú no té dret a ignorar la ciència”.

Aquesta frase va ser escrita per J. P. Changeux en el seu llibre prou conegut *L'home neuronal* (1983). El context (no hi ha text sense context) era una anàlisi sobre les teories freudianes i psicoanalítiques en general, que esdevenen cada cop més estèrils a mesura que les neurociències progressen. La crítica és severa, atès que posa en relleu una voluntat innegable de part de certs psicoanalistes de no admetre els nous coneixements científics. En realitat, la crítica inclou també Freud, el qual no va fer cap mena de cas dels treballs de Ramon y Cajal, veritable pare de les neurociències. J. Fodor va intentar una defensa de la psicologia proposant per a aquesta disciplina un estatus de “ciència especial” negant així, d’una manera injustificable, la unitat de la ciència. Una actitud com aquesta només pot ser entesa si es tracta de defensar un privilegi social, el valor de certs mètodes de treball, l’ensenyament, crèdits, etc. En realitat el desenvolupament dels nostres coneixements no pot guanyar gran cosa amb aquest tipus de comportaments.

És cert que resulta força difícil admetre consideracions o pràctiques no científiques a l’hora d’assolir coneixements objectius. És fins i tot contradictori. Però és encara més sorprenent el fet que, avui dia, malgrat els èxits científics tan extraordinaris que s’han assolit, molts vulguin ignorar la ciència sense cap mena de pudor i fins i tot amb orgull. Això sí, mentre s’ignora el contingut es practica un curiós mimetisme pel que fa al llenguatge que, naturalment, ha de semblar tan científic com sigui possible. Com a exemple, recordem que, gràcies als conservadors religiosos dels Estats Units que abracen les idees creacionistes, la teoria de l’evolució de Darwin està prohibida o desprestigiada fins al punt que no és ensenyada a les escoles d’Alabama, Nou Mèxic, Nebraska i Kansas. Tot això, mig segle després de Lissenko i en un dels països més avançats científicament.

Si efectivament creiem que avui dia la ciència no pot ser ignorada hauríem d’estar convençuts de què significa la ciència i de quin és el valor del seu contingut. Parlar aleshores d’ètica del coneixement s’imposa. I això no és fàcil, atès

que, per moltes precaucions que es prenguin, sempre ens podem preguntar si hem assolit realment un coneixement purament objectiu. També, i d’altra banda, hem d’estar convençuts que el missatge científic és correctament adreçat a tothom i si no és rebut com caldria és que en algun lloc hi ha un problema. Aleshores esdevé necessari reflexionar sobre la comunicació. Els científics no podem desentendre’ns d’aquestes dues qüestions. La nostra responsabilitat va en realitat més enllà de l’obtenció de nous coneixements. No n’hi ha prou a tenir raó. La ciència és el resultat d’un esforç col·lectiu i no podem treballar fora del context social. Els coneixements científics no es guarden curosament en una biblioteca privada, sinó que es publiquen ràpidament als quatre vents. Ciència i comunicació han d’anar, per consegüent, sempre juntes.

(Continuarà)

Antoni Lloret